

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Jaroslavou Křivánkovou ve věci

žalobkyně: M. K., nar. X, bytem X
proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení, IČ 00006963, sídlem Křížová
25, 225 08 Praha 5 (dále i ČSSZ),

v řízení o žalobě ze dne 6. 5. 2024 proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 4. 2024 č. j. X o
invalidní důchod

takto:

- I. Rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 18. 4. 2024 č. j. X a jemu předcházející rozhodnutí ze dne 23. 1. 2024, č.j. X se zrušují a věc se vrací k dalšímu řízení žalované.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení

Odůvodnění:

I.

Napadená rozhodnutí

1. Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 23. 1. 2024, č. j. X byl žalobkyni od 12. 3. 2024 snížen stupeň invalidity třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně s odůvodněním, že dle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Plzeň-sever ze dne 24. 10. 2023 již žalobkyně není invalidní pro invaliditu

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

třetího stupně, ale od tohoto data je invalidní pro invaliditu druhého stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu její pracovní schopnost poklesla o 60 %.

2. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně námitky, o nichž bylo rozhodnuto rozhodnutím žalované ze dne 18. 4. 2024 č. j. X, kterým žalovaná zamítla její námitky a potvrdila výše uvedené rozhodnutí s tím, že žalobkyni dle posudku o invaliditě vypracovaného Institutem posuzování zdravotního stavu ze dne 3. 4. 2024 náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně dle § 39 odst. 2 písm. b) zdp., zdravotní stav byl hodnocen dle kapitoly V., položky 4d) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., s mírou poklesu pracovní schopnosti ve výši 60 %. Uvedenému zařazení odpovídají duševní poruchy a poruchy chování – afektivní poruchy – poruchy nálady – těžké postižení. Pokles pracovní schopnosti žalobkyně se ve smyslu ust. § 3 a 4 dále nemění.

II.

Žaloba

3. Včasnou žalobou ze dne 6. 5. 2024 doručenou zdejšímu soudu téhož dne se žalobkyně domáhala přezkoumání rozhodnutí žalované s odůvodněním, že závěry posudkových lékařů stejně tak jako s rozhodnutími vydanými na jejich základě považuje nesouhlasí, považuje je za nesprávné, neboť má zato, že její zdravotní stav nebyl správně posouzen, nebylo přihlédnuto k tomu, že jí zdravotní stav znemožňuje výkon výdělečné činnosti a zásadně omezuje její běžné denní aktivity. Její zdravotní stav je závažnější, než jak byl posouzen. Onemocnění jí znemožňuje výkon výdělečné činnosti, není schopna jakéhokoli jednání s cizími lidmi, z domova nemůže vycházet bez doprovodu manžela, i při malém rozrušení se dostaví třes celého těla a nemůže mluvit. Rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, má zato, že posudkoví lékaři měli její zdravotní stav vyhodnotit větší mírou poklesu pracovní schopnosti a to minimálně 75 %, neboť touto mírou poklesu pracovní schopnosti byla hodnocena v předchozí době a od té doby se její stav spíše zhoršuje. Navrhla proto, aby žalobou napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena žalované k novému rozhodnutí.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

4. Žalovaná dne 3. 6. 2024 ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že úkol lékařské posudkové služby nezáleží v prokazování zlepšení zdravotního stavu jedince, přičemž z textu podkladového posudku je naprosto evidentní, proč posudkový lékař nepovažoval nárokovanou taxaci (žalobkyně hovoří dokonce o 75 % úbytku své pracovní schopnosti), za udržitelnou. I za situace skutečně uspokojivě objektivizovaných (přísné rozlišování subjektivních pocitů a tvrzení na straně jedné a objektivizovaných skutečností na straně druhé představuje elementární, imanentní součást proběhlého i nynějšího řízení) nutno vždy zvážit, zda tyto podstatnějším způsobem ovlivňují zkoumaný potenciál. Subsumpce shledaného dominantního postižení k rozhodnému datu (včetně jeho závažnosti), odpovídala údajům obsaženým ve shromážděných medicínských pramenech. Eventuální bagatelizace žalobkyní deklarovaných útrap je tak již výlučně otázkou stávajícího přezkumu. Z pohledu žalované je žaloba nedůvodná.

IV.

Posouzení věci soudem

5. V dané věci bylo rozhodnuto bez jednání v souladu s ustanovením § 76 odst. 1 b) s.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

ř. s.

6. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

V.

Rozhodnutí soudu

7. K námitce žalobkyně týkající se nedostatečného posouzení zdravotního stavu není soud oprávněn se vyjadřovat, protože v této projednávané věci se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem a v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení. Ve správním soudnictví ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnců PK MPSV, jak vyplývá z § 4 odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění.

8. V přezkumném řízení soudním jsou k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě ze zákona povolány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). V soudní praxi je důkaz posudkem posudkové komise chápán jako případ předepsaného důkazu (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Ads 58/2003-75 ze dne 4. 12. 2003, č. 133/2004 Sb. NSS).

9. Soud hodnotí posudek jako každý jiný důkaz v rámci volného hodnocení důkazů [§ 77 odst. 2 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)]. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity ověřuje pouze to, zda je posudek posudkové komise úplný a přesvědčivý (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 13/2003-54 ze dne 25. 9. 2003, č. 511/2005 Sb. NSS), případně – namítá-li to žalobkyně – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 11/2013-20 ze dne 15. 5. 2013). Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 61/2010-63 ze dne 11. 11. 2010, č. 2240/2011 Sb. NSS).

10. Z těchto důvodů si soud vyžádal, aby Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR vypracovala posudek o zdravotním stavu žalobkyně, který byl vypracován po jednání konaném dne 29. 8. 2024 za účasti odborné lékařky z oboru psychiatrie, jemuž žalobkyně nebyla přítomna. Z obsahu tohoto posudku soud mimo jiné zjistil, že k datu vydání napadeného rozhodnutí byla žalobkyně invalidní dle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, šlo o invaliditu třetího stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) zákona, neboť šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 70 %, s datem vzniku 11. 11. 2022; doba platnosti posudku (lhůta KLP): trvale. Komise uvedla, že rozhodujícím zdravotním postižením je generalizovaná úzkostná porucha, těžká deprese bez psychotických příznaků. Žalobkyně byla posuzována jako prodavačka. PK MPSV byla v souladu s posudkovým hodnocením IPZS i s posudkovým hodnocením námitkového řízení a konstatovala, že se u žalobkyně jedná o těžké postižení, depresivní epizody těžké bez psychotických příznaků, chronické, léčebně rezistentní deprese nebo závažné mánie, rychlé cyklování, krátké remise, ultrarychlé změny, opakovaný výskyt depresivních epizod s občasnými hypomanickými nebo

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

manickými epizodami, vedoucí k poskytování ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu, výkon většiny denních aktivit podstatně omezen. Míra poklesu pracovní schopnosti byla zhodnocena 60 % podle kapitoly V, položky 4d přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. Nelze hodnotit dle stejné kapitoly, oddílu, položky 4e, neboť se nejedná o zvláště těžké postižení, depresivní epizoda těžká a chronická nebo závažná mánie, často s psychotickými příznaky, nutnost opakovaného poskytování ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu, závažné narušení výkonu téměř všech denních aktivit. Na rozdíl od předchozích posudkových hodnocení PK MPSV konstatovala, že vzhledem k tomu, že žalobkyně není schopna využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, pokračovat v předchozí výdělečné činnosti, se podle § 4 odst. 1 citované vyhlášky tato hodnota zvyšuje o 10 % a celková ztráta míry poklesu pracovní schopnosti tak činí 70 %. Výkon výdělečné činnosti žalobkyně nevyžaduje zcela mimořádné podmínky podle § 6 vyhlášky o posuzování invalidity. K datu vydání napadeného rozhodnutí byla žalobkyně invalidní podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění zákona č. 306/2008 Sb. Šlo o invaliditu třetího stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění zákona č. 306/2008 Sb. Datum vzniku 11.11. 2022 – trvá. Stanovena platnost trvale vzhledem k charakteru postižení. Stav je chronifikovaný.

11. K tomuto posudku se dne 9. 9. 2024 vyjádřila žalovaná, jež uvedla, že má pojednáváný výraznější vliv dominantního postižení žalobkyně na pracovní uplatnění za hodnocení, jež je poněkud maximalistické. Zároveň z podaného konstatování, že výkon výdělečné činnosti žalobkyně nevyžaduje zcela mimořádné podmínky podle § 6 vyhlášky o posuzování invalidity vůbec nevyplyvá, zda dotyčná – navzdory tvrzenému pozbytí schopnosti využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, pokračovat v předchozí výdělečné činnosti, jakož i nejvyšší přípustné bonifikace dle § 3 odst. 3 prováděcího předpisu – je tedy snad dle mínění komise nakonec s to zúročit svůj zbylý potenciál bez dalšího, anebo jestli není výdělečné činnosti schopna ani s dopomocí/pomůckami (k tomu srov. předepsanou a formulovanou obsahovou náležitost posudku v § 39 odst. 4 písm. f) zákona č. 155/1995 Sb. a § 7 písm. f) bod 6 vyhlášky č. 359/2009 Sb.)

12. V reakci na toto vyjádření soud požádal PK MPSV o doplnění posudku o uvedení, zda je žalobkyně skutečně schopna využít svůj zbylý pracovní potenciál bez dalšího, či zda není výdělečné činnosti schopna ani s dopomocí.

13. V doplňujícím posudku ze dne 31. 10. 2024 PK MPSV uvedla, že trvá na svém původním posudku ze dne 29. 8. 2024, odkázala na rozsudek NSS č.j. 5 ADS 90/2019-38 ze dne 19. 6. 2020 s tím, že judikatura vyžaduje, aby každý výrok posudku o invaliditě v případě poklesu alespoň o 70 % obsahoval vyjádření, zda pojištěnec je či není schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Za účelem promítnutí uvedeného rozsudku do praxe je třeba v negativním výroku, tj. v případech, kdy zdravotní stav, povaha a důsledky zdravotního postižení pojištěnce neodůvodňují potřebu zcela mimořádných podmínek, používat následující formulační úpravu: „*Výkon výdělečné činnosti pojištěnce nevyžaduje zcela mimořádné podmínky podle § 6 vyhlášky o posuzování invalidity.*“ Formulace tzv. negativního výroku je dle žalované srozumitelná pro pojištěnce, zaměstnavatele, věcně vyhovuje i oblasti zaměstnanosti a je ve shodě s požadavky judikatury, jak konstatoval odbor sociální legislativy MPSV.

14. Podle § 39 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, platí, že

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a jestliže poklesla o nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně. Pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

15. Podle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10procentních bodů. V této věci podmínky pro zvýšení míry poklesu pracovní schopnosti nebyly shledány PK MPSV, jak uvedeno shora.

16. Podle § 38 písm. a) zákona 155/1999 Sb., o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.

17. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného, jímž došlo ke snížení stupně invalidity a výše invalidního důchodu s tím, že jí namísto invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně. Po doručení shora uvedeného posudku PK MPSV ze dne 29. 8. 2024 má soud za prokázané, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované se u žalobkyně jednalo o invaliditu třetího stupně a nikoli pouze o invaliditu druhého stupně, proto je žaloba podaná důvodně, a soud tedy napadené rozhodnutí žalované ze dne 18. 4. 2024 a jemu předcházející rozhodnutí ze dne 23. 1. 2023 tímto rozsudkem zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (výrok I. rozsudku) pro vady řízení (§ 78 odst. 1, 4 s. ř. s.) spočívající v nedostatečném posudkovém zhodnocení zdravotního stavu žalobkyně, neboť žalovaná si neopatřila ve správním řízení takové důkazy, které by prokázaly skutečný stav věci, jelikož dle citovaného posudku PK MPSV zdravotní stav žalobkyně již ke dni 11. 11. 2022, tedy ke dni předcházejícímu dni napadeného rozhodnutí i rozhodnutí prvostupňového správního orgánu odpovídal třetímu stupni invalidity, když míra poklesu její pracovní schopnosti činila 70 %, avšak lékařem OSSZ a lékařem ČSSZ byla přiznána pouze míra poklesu 60%.

18. Žalovaná po doručení v soudním řízení vypracovaného posudku o invaliditě žalobkyně učinila spornou srozumitelnost odpovědi PK MPSV na otázku posouzení, zda je žalobkyně schopna výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek dle § 6 vyhlášky o posuzování invalidity. Vyjádření vztahující se k této skutečnosti bylo již součástí posudku ze dne 29. 8. 2024, kdy posudková komise uvedla, že *„výkon výdělečné činnosti žalobkyně nevyžaduje zcela mimořádné podmínky podle § 6 vyhlášky o posuzování invalidity.“* Soud má

za to, že toto vyjádření zcela srozumitelně neupřesňuje pracovní schopnost žalobkyně za situace, kdy je v posudku zároveň uvedeno, že „*není schopna využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, pokračovat v předchozí výdělečné činnosti...*“. Soud tento závěr považuje za poněkud matoucí, neboť z něj lze dovodit, že žalobkyně je schopna výkonu výdělečné činnosti, aniž by k tomu bylo třeba vytvořit zcela mimořádné podmínky. Za srozumitelnější a logičtější by proto soud, s ohledem na prokázanou neschopnost žalobkyně využívat dosažené vzdělání a pokračovat v předchozí výdělečné činnosti, považoval vyjádření, že : žalobkyně není schopna výdělečné činnosti ani za zcela mimořádných podmínek. Ani soudem vyžádaný doplňující posudek bohužel uvedený rozpor neodstranil. Nicméně soud s ohledem na jednoznačnost závěrů posudkové komise o neschopnosti žalobkyně vykonávat výdělečnou činnost, dospěl k závěru, že zmíněný výrok týkající se otázky potřebnosti zcela mimořádných podmínek je nutno vykládat tak, že žalobkyně není schopna výdělečné činnosti ani za zcela mimořádných podmínek za situace, kdy je nezbytná její vydatná medicína s ohledem na neodklonitelnou depresivitu a příznaky generalizované úzkostné poruchy, v jejichž důsledku je žalobkyně schopna opustit domácnost výlučně v doprovodu manžela a je schopna jen minimálního sociálního kontaktu, přičemž tento je vyhýbavý.

19. S ohledem na výše uvedené bude žalovaná po právní moci tohoto rozsudku vycházet ze zjištění, že žalobkyně je dle posudku PK MPSV ze dne 29. 8. 2024 i nadále invalidní pro invaliditu třetího stupně a to od 11. 11. 2022, o čemž vydá rozhodnutí, které bude mimo jiné obsahovat i důvod vydání rozhodnutí – nezměněný, tj. i nadále třetí stupeň invalidity. Vydáním nového rozhodnutí bude realizován i tento rozsudek, když rozhodnutí o snížení stupně invalidity nemělo být vydáno na základě posouzení zdravotního stavu žalobkyně v rámci řízení správního orgánu prvního stupně či v řízení o námitkách. Právním názorem soudu je žalovaná vázána, jak vyplývá z § 78 odst. 5 s. ř. s.

20. O náhradě nákladů řízení (výrok II. rozsudku) bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s. ř. s. věta první, podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Úspěšná žalobkyně nebyla v řízení právně zastoupena a se soudním řízením pro ni nebyly spojeny žádné náklady a soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení nárok.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Plzeň 4. 12. 2024

Mgr. Jaroslava Křivánková v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.